

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. /2565

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ที่ประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

พัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงเทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (distributed ledger technology: DLT) และการเข้ามามีบทบาทของสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งอยู่ในกระแสความนิยม ส่งผลให้ภาคธุรกิจทั้งในและนอกภาคการเงินต้องให้ความสำคัญและพยายามปรับตัว ธุรกิจในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ก็เช่นเดียวกัน ในด้านหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้เอื้อให้เกิดการพัฒนาบริการและอาจช่วยลดต้นทุนของบริการทางการเงิน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการทางการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์ดิจิทัลก็มาพร้อมความเสี่ยงในหลายรูปแบบ เช่น ความเสี่ยงต่อระบบการเงินหากมีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ในการชำระราคาซื้อขายสินค้าและบริการอย่างแพร่หลาย ความเสี่ยงต่อตัวผู้ประกอบการเอง ทั้งด้านเทคโนโลยีและด้านชื่อเสียงหากเกิดปัญหาและความเสี่ยงต่อผู้ใช้บริการและผู้ประกอบธุรกิจที่ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล จากความผันผวนของมูลค่า โดยเฉพาะในกรณีที่ใช้บริการยังไม่มีความเข้าใจในสินทรัพย์ดิจิทัลเพียงพอ และความเสี่ยงจากการถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ นอกจากนี้ สินทรัพย์ดิจิทัลยังมีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินด้วย

การสร้างสมดุลระหว่างการสนับสนุนนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อให้เกิดประโยชน์ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น จึงเป็นหลักคิดสำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทยในการปรับปรุงและกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการอนุญาตให้ลงทุนและประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างค่อยเป็นค่อยไป ภายใต้หลักเกณฑ์และอัตราส่วนการลงทุนในธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่กำหนด (Digital Asset Related Business Limit) โดยมีมาตรฐานการให้บริการ มีการดูแลด้านธรรมาภิบาล ความเพียงพอของเงินกองทุน ความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนการคุ้มครองลูกค้าผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการเงินโดยรวม นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ยกเลิกเพดานการลงทุนในธุรกิจเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) เนื่องจากปัจจุบันสามารถเห็นได้ถึงประโยชน์ที่ชัดเจนของ FinTech ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงินมีประสบการณ์และแนวทางการดูแลความเสี่ยงของ FinTech ที่มั่นใจได้ในระดับหนึ่งแล้ว รวมทั้งเพื่อ

สนสป90-กค000 -2565

กค000	วันที่	2565
-------	--------	------

สนับสนุนการแข่งขันและนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ของลูกค้าผู้ใช้บริการ และให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถปรับตัวได้เท่าทันกับเทคโนโลยีโดยคำนึงถึงประโยชน์และความเสี่ยง สอดคล้องกับแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (Financial Landscape)

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 30 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 39 มาตรา 41 มาตรา 54 มาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 58 มาตรา 59 มาตรา 71 และมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลให้ธนาคารพาณิชย์ บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

3.1 ยกเลิกหนังสือเวียนที่ ธพท.ผนส.(23)ว.1759/2561 เรื่อง แนวทางการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital asset) ของสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2561

3.2 ยกเลิกความใน (2.3.2) ของข้อ 5.2.3 ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 7/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 11 เมษายน 2561 เพื่อยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการถือหุ้นหรือลงทุนในกิจการที่ประกอบธุรกิจ FinTech ของสถาบันการเงิน

3.3 ยกเลิกความในข้อ 5.6 ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 8/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 เพื่อยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการถือหุ้นหรือมีหุ้นในบริษัท FinTech ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงิน

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมทุกแห่งของธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

“สินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า สินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และโทเคนดิจิทัลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้แสดงความเป็นเจ้าของหรือให้สิทธิในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือที่เฉพาะเจาะจงโดยไม่สามารถใช้โทเคนดิจิทัลประเภทและชนิดเดียวกันและจำนวนเท่ากันแทนกันได้ (Non-Fungible Token: NFT) ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น Central Bank Digital Currency (CBDC) และสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“ธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล¹ ธุรกิจผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล หรือธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกันในต่างประเทศ ธุรกิจที่มีธุรกิจหลัก (core business/main activities) เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล และธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นใดที่ยังไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ²

“กลุ่มธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า กลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์

“ลูกค้ากลุ่มเปราะบาง” หมายความว่า ลูกค้ากลุ่มเปราะบางตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct)

5.2 หลักการสำคัญ

(1) ให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินยกเว้นธนาคารพาณิชย์ สามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ภายใต้กรอบการกำกับดูแลที่มีความยืดหยุ่น สนับสนุนเทคโนโลยีหรือการพัฒนาบริการทางการเงินที่จะช่วยให้ระบบการเงินมีประสิทธิภาพ

¹ ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Exchange) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Broker) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Dealer) ที่ปรึกษาสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Advisory Service) ผู้จัดการเงินทุนสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Fund Manager)

² ธุรกิจที่มีธุรกิจหลัก (core business/main activities) เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล และธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นใดที่ยังไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เช่น NFT e-Marketplace, Non-custodial wallet provider, ธุรกิจที่ปรึกษา/เทคโนโลยีการออก Cryptocurrency หรือ Utility token พร้อมใช้, ธุรกิจที่ออก Foreign currency-backed stablecoin เป็นการเฉพาะ, ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล, ผู้ตรวจสอบและยืนยันธุรกรรมบนบล็อกเชน (Node Validator), Decentralised Finance (DeFi), เมตาเวิร์ส (Metaverse) ที่ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน

และเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ ไม่ปิดกั้นการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลในรูปแบบที่มีประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจ

(2) มีการดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของธนาคารพาณิชย์ และความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่อาจกระทบต่อเงินฝากของประชาชน ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์ รวมถึงเสถียรภาพของระบบการเงิน

(3) คุ่มครองลูกค้าผู้ใช้บริการให้ได้รับการให้บริการอย่างเป็นธรรม ป้องกันการชักชวนให้ลูกค้าโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่อาจไม่มีความเข้าใจในสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างเพียงพอ และมีความสามารถในการรับความเสี่ยงต่ำมาลงทุน

(4) ยกระดับมาตรฐานธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศให้มีการดำเนินงานและการให้บริการแก่ลูกค้าที่เหมาะสม ทัดเทียมกับมาตรฐานที่ลูกค้าคาดหวังได้จากบริการของธนาคารพาณิชย์

5.3 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

5.3.1 ขอบเขตการประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ โดยต้องไม่เป็นธุรกิจหรือธุรกรรมที่ขัดต่อหลักการสำคัญในข้อ 5.2 หรือขัดต่อกฎหมายหรือแนวทางของหน่วยงานกำกับดูแลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่กิจการนั้นจดทะเบียน เช่น มิให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินดำเนินการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางการชำระราคาค่าสินค้าและบริการ (Means of Payment)

(1) ขอบเขตการประกอบธุรกิจ

(1.1) ธนาคารพาณิชย์ ไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อป้องกันผลกระทบต่อฐานะการดำเนินงานอันอาจส่งผลกระทบต่อเงินฝากของประชาชน และรักษาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์ รวมถึงเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน

(1.2) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ทั้งที่มีหรือไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ หากประสงค์จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลดังต่อไปนี้ ให้บริษัทแม่ขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี³

(1.2.1) ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ธุรกิจผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลหรือธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกันในต่างประเทศ

(1.2.2) ธุรกิจที่มีธุรกิจหลัก (core business/main activities) เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นใดที่ยังไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้มีการทดสอบโดยนำแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) มาใช้โดยอนุโลม ด้วยก็ได้

ในการขอจัดตั้งหรือมีบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน บริษัทแม่ต้องมั่นใจว่ากลุ่มธุรกิจทางการเงินมีความมั่นคงโดยมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากบริษัทดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อนำเงินลงทุนในบริษัทดังกล่าวมาหักออกจากเงินกองทุนทั้งสิ้นของกลุ่มธุรกิจทางการเงินแล้ว กลุ่มธุรกิจทางการเงินยังสามารถดำรงเงินกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(2) ขอบเขตการทำธุรกรรม

(2.1) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เช่น บริษัทหลักทรัพย์และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล บริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต สามารถออกและถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลได้ตามที่หน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะกำหนด โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ด้วย

³ ไม่ว่าจะเพิ่มกรณีเพิ่มบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือกรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเพิ่มหรือขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเพิ่มเติม รวมถึงกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล แม้ไม่ได้ทำให้มีการเพิ่มหรือลดบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เช่น การย้ายบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล จากเดิมที่บริษัทแม่โฮลดิ้งถือหุ้นโดยตรง เป็นการถือหุ้นผ่านบริษัทลูกอื่นแทน (แม้ว่าจะบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น จะยังคงเป็นบริษัทนอก Solo Consolidation เช่นเดิมก็ตาม)

(2.2) ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

นอกเหนือจากข้อ (2.1) สามารถออกและถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือคุณภาพในการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้า โดยให้บริษัทแม่ขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี และธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้มีการทดสอบโดยนำแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนา นวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) มาใช้ โดยอนุโลม ด้วยก็ได้

ยกเว้น บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจ

เงินร่วมลงทุน (Venture Capital: VC) สามารถถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีลักษณะเทียบเคียงได้กับ หลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน⁴ เพื่อสนับสนุนกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หรือ ธุรกิจ FinTech ตามหลักการและเหตุผลเดิมของธุรกิจ VC โดยให้บริษัทแม่จัดทำหรือจัดเก็บข้อมูล ประกอบการพิสูจน์ลักษณะสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวเทียบเคียงกับหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนอย่าง เพียงพอเพื่อให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าตรวจสอบได้ หรือจัดส่งให้ ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อร้องขอ

(2.3) ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

สามารถลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมหรือโบทรีสต์ของกองทรัสต์ที่มีนโยบายการลงทุนบางส่วน ในสินทรัพย์ดิจิทัลได้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของ สถาบันการเงินหรือของกลุ่มธุรกิจทางการเงินแล้วแต่กรณี แต่ห้ามลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวม หรือโบทรีสต์ของกองทรัสต์ที่มีนโยบายการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นหลัก

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ประสงค์ให้ธนาคารพาณิชย์และ บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้สินเชื่อทุกรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลแก่ ลูกค้าบุคคลธรรมดา เช่น สินเชื่อส่วนบุคคล บัตรเครดิต เพื่อดูแลปัญหาการกู้ยืมเพื่อการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งอาจมีผลกระทบต่อปัญหาคุณภาพลูกหนี้และปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศ

⁴ เช่น Investment Token, Simple Agreement for Future Equity (SAFE), Simple Agreement for Future Token (SAFT) ที่มีลักษณะเทียบเคียงได้กับหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน ทั้งนี้ หมายรวมถึง Future Token ที่ VC จะได้รับมาเมื่อบรรลุข้อตกลงในการระดมทุน และผลตอบแทนอื่น ๆ ในรูปสินทรัพย์ดิจิทัลที่ VC จะได้รับภายหลังการลงทุน เช่น ปันผล ก็ต้องมีลักษณะเทียบเคียงได้กับหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนด้วย

5.3.2 การกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยง

(1) การจำกัดปริมาณการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Related Business Limit)

ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(1.1) ธนาคารพาณิชย์ ต้องจำกัดปริมาณในรายการดังต่อไปนี้ รวมกันไม่เกินร้อยละ 3 ของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

(1.1.1) การถือหรือมีหุ้นในบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งในและนอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน⁵ ทั้งกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นบริษัทดังกล่าวโดยตรงหรือถือหุ้นผ่านบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์

(1.1.2) การให้สินเชื่อ ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลในกลุ่มธุรกิจทางการเงินทั้งโดยตรงหรือผ่านบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(1.2) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ต้องจำกัดปริมาณการถือหรือมีหุ้นในบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งในและนอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน⁴ รวมกันไม่เกินร้อยละ 3 ของเงินกองทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยหากกลุ่มธุรกิจทางการเงินถือหรือมีหุ้นเกินอัตราส่วนดังกล่าว ให้หักส่วนที่เกินอัตราส่วนดังกล่าวออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ (Common equity tier 1: CET1) ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินเต็มจำนวน ตามที่กำหนดในข้อ 5.3.2 (3.3)

ทั้งนี้ เงินลงทุนในส่วนที่หักออกจากเงินกองทุน CET1 ไปแล้ว เช่น ค่าความนิยม (goodwill) ไม่ต้องนำมาคำนวณใน Digital Asset Related Business Limit

⁵ กรณีไม่สามารถทราบปริมาณการลงทุนในบริษัทนอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Look-through) ได้ อนุโลมให้นำเฉพาะทอดการลงทุนโดยตรงจากบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (ตัวอย่างเช่น กรณีบริษัท VC ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินลงทุนในหุ้นของบริษัท Holding นอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัท Holding ดังกล่าวยังลงทุนอีกทอดในหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หากไม่สามารถ Look-through ปริมาณการลงทุนในทอดนี้ได้ อนุโลมให้นำปริมาณการลงทุนในทอดบริษัท VC ไปยังบริษัท Holding)

กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจ VC ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีลักษณะเทียบเคียงได้กับหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนตามที่กำหนดในข้อ 5.3.1 (2.2) ให้นำรวมการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวในการคำนวณ Digital Asset Related Business Limit ด้วย

เพื่อเป็นการพิสูจน์การดำเนินธุรกิจภายใต้อัตราส่วนที่กำหนดข้างต้น ให้บริษัทแม่จัดทำรายงานข้อมูลโดยแยกข้อมูลรายบริษัทและภาพรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงินอย่างเพียงพอ และจัดทำไว้เป็นรายไตรมาส เพื่อให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าตรวจสอบได้ หรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อร้องขอ ตามรายละเอียดดังนี้

ก. ปริมาณการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ที่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้แก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งในและนอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

ข. แหล่งที่มาและปริมาณสินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ที่บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้รับในการดำเนินธุรกิจ (source of fund) จากบริษัทในและนอกกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

อย่างไรก็ดี หากบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถพิสูจน์ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ว่าบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้มีการยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านธรรมาภิบาล การดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ความเสี่ยงด้านชื่อเสียง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism and the Proliferation of Weapons of Mass Destructions: AML/CFT/WMD) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ (Consumer Protection) และการประเมินความเหมาะสมของลูกค้า (Client Suitability) ได้อย่างเหมาะสมทัดเทียมกับมาตรฐานที่ลูกค้าคาดหวังได้จากบริการของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาให้ไม่ต้องนับการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลในการคำนวณ Digital Asset Related Business Limit ตามข้อ 5.3.2 (1.1) และ (1.2) ข้างต้นได้ โดยให้บริษัทแม่ขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี

(2) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์มีการถ่วงดุลอำนาจและป้องกันการเกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับบริษัทแม่และ/หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยยังมีกลไกการช่วยส่งผ่านนโยบายและวัฒนธรรมองค์กรของกลุ่มธุรกิจทางการเงินได้ จึงให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลหรือธุรกิจ VC ที่มีการลงทุนในบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(2.1) กรณีกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่บริษัทแม่ไม่ได้เป็น

ธนาคารพาณิชย์

(2.1.1) กรรมการที่ดำรงตำแหน่งในบริษัทแม่และธนาคารพาณิชย์ในเวลาเดียวกัน ต้องเป็นเสียงส่วนน้อยในคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์

(2.1.2) ประธานกรรมการของบริษัทแม่ต้องไม่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการของธนาคารพาณิชย์

(2.1.3) คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทแม่ต้องไม่เป็นผู้ตรวจสอบเดียวกันกับคณะกรรมการตรวจสอบของธนาคารพาณิชย์

(2.2) กรณีกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่บริษัทแม่เป็นธนาคารพาณิชย์

กรรมการที่ดำรงตำแหน่งในธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลหรือธุรกิจ VC ที่มีการลงทุนในบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลในเวลาเดียวกัน ต้องมีสัดส่วนไม่เกิน 3 ใน 4 ของคณะกรรมการของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลหรือธุรกิจ VC ดังกล่าว

นอกจากนี้ เพื่อให้ผู้บริหารในตำแหน่งสูงสุดสามารถอุทิศเวลาให้แก่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้บริหารในตำแหน่งสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อระบบ (Domestic systemically important banks: D-SIBs) และบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินดังกล่าว ต้องไม่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานเต็มเวลาที่องค์กรอื่น สำหรับกรณีธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช่ D-SIBs และบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินดังกล่าว หากมีเหตุผลและความจำเป็นให้ขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี

ทั้งนี้ บริษัทแม่ต้องดูแลให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินปฏิบัติ ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีกระบวนการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการแบ่งแยก หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานหรือบุคคล โดยเฉพาะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ และตรวจสอบที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระ และให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ มีนัยสำคัญมีระบบการบริหารความเสี่ยง การกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบ ภายในของตนเอง⁶ โดยให้บริษัทแม่ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

(3) การดำรงเงินกองทุน

ให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(3.1) กรณีธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน มีฐานะการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล ให้หักมูลค่าสินทรัพย์ดิจิทัลที่ถือครองดังกล่าวออกจากเงินกองทุน CET1 ของธนาคารพาณิชย์หรือของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน แล้วแต่กรณี เต็มจำนวน

สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศให้หักมูลค่า สินทรัพย์ดิจิทัลที่ถือครองดังกล่าวออกจากเงินกองทุนทั้งสิ้นของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เต็มจำนวน

กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจ VC ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีลักษณะเทียบเคียงได้กับหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนตามที่กำหนดในข้อ 5.3.1 (2.2) ให้หักมูลค่าสินทรัพย์ดิจิทัลที่ถือครองดังกล่าวออกจากเงินกองทุน CET1 ของกลุ่มธุรกิจ การเงินเต็มจำนวน

ให้บริษัทแม่จัดทำรายงานฐานะการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล ทุกสิ้นเดือน โดยอย่างน้อยต้องระบุถึงชื่อของสินทรัพย์ดิจิทัล จำนวนและมูลค่าในรายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ ถือครอง ชื่อบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ถือครอง และสรุปการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดของ กลุ่มธุรกิจทางการเงินอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย เข้าตรวจสอบได้ หรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อร้องขอ

⁶ อ้างอิงตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยกลไกการกำกับดูแลกิจการ การกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) และการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ที่อยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็น (24 มิถุนายน – 31 กรกฎาคม 2565)

(3.2) ภาระการพาณิชย์หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมหรือโบทรีสต์ของกองทุนที่มีนโยบายการลงทุนบางส่วนใน สินทรัพย์ดิจิทัล ให้ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินเลือกปฏิบัติตามข้อ (3.2.1) หรือ (3.2.2) ดังนี้

(3.2.1) พิจารณาจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลตาม สัดส่วนจริง (วิธี Look-through) และให้หักมูลค่าเงินลงทุนในหน่วยลงทุนหรือโบทรีสต์ตามสัดส่วน มูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลของกองทุนรวมหรือกองทุน ออกจากเงินกองทุน CET1 ของ ธนาคารพาณิชย์หรือของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน แล้วแต่กรณี เต็มจำนวน ทั้งนี้ ต้องสามารถแยกสัดส่วน การลงทุนในสินทรัพย์แต่ละประเภทในแต่ละวันได้

(3.2.2) พิจารณาจากนโยบายการลงทุนของกองทุนรวม หรือกองทุน (Investment mandate) โดยให้พิจารณาว่านโยบายการลงทุนของกองทุนรวมหรือ กองทุนนั้นให้ลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลได้เป็นสัดส่วนที่สูงสุดเท่าใด และหักมูลค่าเงินลงทุนใน หน่วยลงทุนหรือโบทรีสต์ตามสัดส่วนมูลค่าการลงทุนสูงสุดที่กองทุนหรือกองทุนนั้นสามารถลงทุนใน สินทรัพย์ดิจิทัลได้ตามที่กำหนดในนโยบายการลงทุน ออกจากเงินกองทุน CET1 ของธนาคารพาณิชย์ หรือของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน แล้วแต่กรณี เต็มจำนวน

(3.2.3) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์หรือกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อ (3.2.1) หรือ (3.2.2) ให้หักเงินกองทุน CET1 ของธนาคารพาณิชย์หรือของ กลุ่มธุรกิจทางการเงิน แล้วแต่กรณี เต็มจำนวน ตามมูลค่าเงินลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมหรือ โบทรีสต์ของกองทุนนั้น

สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศให้หักมูลค่า เงินลงทุนตามข้อ (3.2.1) หรือ (3.2.2) หรือ (3.2.3) ออกจากเงินกองทุนทั้งสิ้นของสาขาของ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเต็มจำนวน

ทั้งนี้ ในการประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุน ซึ่งรวมถึง การทดสอบภาวะวิกฤต (Stress test) เพื่อประเมินผลกระทบต่อเงินกองทุนภายใต้ภาวะวิกฤต และ การจัดทำแผนเงินกองทุน (Capital planning) ของธนาคารพาณิชย์และของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2) ต้องครอบคลุมความเสี่ยงจาก การประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินด้วย

(3.3) กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินถือหรือมีหุ้นเกินอัตราส่วนตามข้อ 5.3.2 (1.2) ให้หักส่วนที่เกินอัตราส่วนดังกล่าวออกจากเงินกองทุน CET1 ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินเต็มจำนวน

(4) การดูแลความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงและการพึ่งพาระหว่างกันของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Intragroup Contagion Risk)

ให้บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(4.1) ประเมิน Intragroup Contagion Risk โดยเฉพาะความเสี่ยงที่เกิดจากบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่อาจกระทบกับธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งระบุแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าว โดยจัดส่งแบบรายงานตามที่กำหนดในคู่มือประชาชนให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเอกสารประกอบในการขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล⁷ และจัดส่งพร้อมแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและแก้ไขปัญหา (Recovery plan)

(4.2) ดูแลให้มีการแยกระบบงานธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดออกจากระบบงานหลักของธนาคารพาณิชย์เพื่อดูแลความเสี่ยงและผลกระทบกับธนาคารพาณิชย์ทั้งในระดับระบบงาน ระบบฐานข้อมูล เครื่องแม่ข่าย และระบบเครือข่าย และมีมาตรการเพื่อให้มั่นใจว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ร่วมกันเพียงพอรองรับและไม่กระทบกับธุรกิจที่ธนาคารพาณิชย์ให้บริการ

(4.3) ดูแลให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวทางการดูแลบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์อย่างรัดกุม โดยแบ่งตามประเภทธุรกิจดังนี้

(4.3.1) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Exchange) ให้นำประกาศ แนวนโยบาย และแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเรื่องดังต่อไปนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

⁷ ไม่ว่าจะเป็นกรณีเพิ่มบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือกรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเพิ่มหรือขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเพิ่มเติม รวมถึงกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล แม้ไม่ได้ทำให้มีการเพิ่มหรือลดบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เช่น การย้ายบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล จากเดิมที่บริษัทแม่โฮลด์ถือหุ้นโดยตรง เป็นการถือหุ้นผ่านบริษัทลูกอื่นแทน (แม้ว่าจะบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น จะยังคงเป็นบริษัทนอก Solo Consolidation เช่นเดิมก็ตาม)

ก. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงิน

ข. แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินบนอุปกรณ์เคลื่อนที่

ค. แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)

ง. แนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการประเมินความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Resilience Assessment Framework)

จ. แนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ในการให้บริการทางการเงิน

ฉ. แนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการใช้เทคโนโลยีชีวมิติ (Biometric Technology) ในการให้บริการทางการเงิน

ช. หลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเพิ่มเติมในภายหลัง

(4.3.2) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นนอกเหนือจากข้อ (4.3.1) ให้นำหลักเกณฑ์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT security) ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(4.4) จัดให้มีแนวทางการตรวจสอบ (Audit Program) ดังนี้

(4.4.1) การตรวจสอบบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลโดยรวม

จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Internal auditor) และ/หรือผู้ตรวจสอบภายนอกที่มีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานและหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Independent external auditor) เข้าตรวจสอบเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(4.4.2) การตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

จัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายนอกที่มีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Independent external auditor) เข้าตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก่อนเริ่มประกอบธุรกิจ และเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและเสนอผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจสอบของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนจัดเก็บรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้อย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าตรวจสอบได้ หรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อร้องขอ

(4.5) ดูแลให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินไม่สร้างความเข้าใจผิดว่าธนาคารพาณิชย์มีส่วนรับผิดชอบในธุรกิจหรือธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

(5) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ (Consumer Protection)

ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินต้องมีการดูแลลูกค้าอย่างเหมาะสมตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้า โดยให้บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินดูแลให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติม แบ่งตามประเภทลูกค้าดังนี้

(5.1) กรณีลูกค้าทั่วไปนอกเหนือจากข้อ (5.2) ไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้บริการหรือดำเนินการที่อาจส่งผลให้ลูกค้าทั่วไป โดยเฉพาะลูกค้ากลุ่มเปราะบางเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านช่องทางของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เช่น โฆษณา เสนอขาย แนะนำ หรือให้รายละเอียดใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหรือผลิตภัณฑ์หรือบริการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลแก่ลูกค้า และไม่อนุญาตให้ขอความยินยอมจากลูกค้าของตนเพื่อนำข้อมูลลูกค้าไปเปิดเผยให้แก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นการขอความยินยอมควบคู่กับการเสนอขายผลิตภัณฑ์อื่นทั่วไป (traditional product) หรือขอความยินยอมเป็นการเฉพาะในการเปิดเผยข้อมูลให้แก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

(5.2) กรณีลูกค้าเป็นผู้ลงทุนสถาบัน หรือผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ⁸

ที่ได้รับการประเมินแล้วว่าสามารถยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลได้

ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถโฆษณา เสนอขาย แนะนำ หรือให้รายละเอียดใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือผลิตภัณฑ์ในลักษณะกลุ่มประเภทสินทรัพย์ดิจิทัล (Asset class) หรือบริการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลแก่ลูกค้าดังกล่าวเพื่อไปใช้บริการกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้ รวมถึงขอความยินยอมจากลูกค้าดังกล่าวเพื่อเปิดเผยข้อมูลให้กับบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดได้ แต่ไม่อนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัลรายตัว

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้บริษัทแม่จัดทำแนวทางการบริหารจัดการ เช่น กระบวนการคัดกรองกลุ่มลูกค้า การประเมินระดับความเสี่ยงในการลงทุนที่ลูกค้ายอมรับได้ และการอบรมพนักงาน โดยจัดส่งข้อมูลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 30 วันก่อนการให้บริการ

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ตามข้อ (5) ข้างต้นไม่นำมาบังคับใช้กับบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เช่น บริษัทหลักทรัพย์และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะกำหนด

5.4 การขออนุญาตหรือขอผ่อนผันต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

กรณีที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินต้องการขออนุญาตหรือขอผ่อนผันการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ ให้บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินยื่นคำขอต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี โดยแสดงเหตุผล ความจำเป็น และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน ซึ่งในการพิจารณาธนาคารแห่งประเทศไทยจะคำนึงถึงหลักการสำคัญในข้อ 5.2 ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขประกอบการอนุญาตหรือผ่อนผัน รวมถึงอาจกำหนดให้มีการทดสอบโดยนำแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) มาใช้โดยอนุโลม ด้วยก็ได้

⁸ อ้างอิงตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการกำหนดบทนิยามผู้ลงทุนสถาบัน ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายใหญ่

5.5 การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ชะลอ หรือระงับการประกอบธุรกิจหรือทำธุรกรรม

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม หรือสั่งการให้แก้ไข ชะลอ หรือระงับการประกอบธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นการทั่วไป หรือเป็นรายกรณี ในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบพบว่ากลุ่มธุรกิจทางการเงินมีประเด็นที่อาจเข้าข่ายการปฏิบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด กระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินในภาพรวม รวมถึงกรณีที่อาจทำให้มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น อันอาจกระทบต่อเงินฝาก ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ธรรมาภิบาลที่ดี หรือกรณีอื่นใดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามีความจำเป็น

6. บทเฉพาะกาล

กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขไว้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ หากหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ในประกาศฉบับนี้ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้แทน ยกเว้นในเรื่องต่อไปนี้ ให้ปฏิบัติดังนี้

6.1 กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหรือทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลจากหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

6.2 กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินนอกจากบริษัทตามข้อ 6.1 ประกอบธุรกิจหรือทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินนั้นดำเนินการดังกล่าวต่อไปได้ตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ผูกพันไว้กับลูกค้าจนกว่าข้อตกลงหรือสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อลูกค้าผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีที่มีการต่ออายุข้อตกลงหรือสัญญาดังกล่าว

6.3 กรณีธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตเป็นการเฉพาะหรือผ่อนผันเรื่องธรรมาภิบาลเป็นรายกรณีให้กับบริษัทแม่ ธนาคารพาณิชย์ และ/หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินไว้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อผ่อนผันนั้นต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนด หรือจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

6.4 กรณีธนาคารพาณิชย์ และ/หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.3.2 (2) และดำรงตำแหน่งอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปได้จนครบวาระของคณะกรรมการชุดปัจจุบัน หรือจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

7. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

8. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2565 จนถึงวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 ผ่านทาง [แบบแสดงความคิดเห็นออนไลน์](#)

ผู้ประสานงาน:

งานขอเบเขตการประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน

ฝ่ายนโยบายและกำกับสถาบันการเงิน 1

สายนโยบายสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5882, 0 2283 6835, 0 2283 6241

อีเมล SOB-RPD1@bot.or.th